

KÖKÉNY ANDREA

A texasi függetlenségi háború a korabeli helyi sajtó tükrében

Az Amerikai Egyesült Államok történetének jelentős eseményeként tartják számon Texas csatlakozását az Unióhoz. A tagállammá válás azonban távolról sem volt egyszerű folyamat. A terület korai történetében több országhoz is tartozott: Spanyolország (1519–1685), Franciaország (1685–1690), Spanyolország (1690–1821), Mexikó (1821–1836), önálló Texasi Köztársaság (1836–1845), 1845-ben pedig az USA huszonnyolcadik tagállama lett.

1650-ben Új-Mexikó kormányzója indította az első katonai és kereskedelmi expedíciót Texasba, mely a Nueces folyóig jutott el, s ezt négy évvel később egy újabb felderítő út követte. 1690-től, majd 1721-től az expedíciók célja már a területen élő indiánok keresztény hitre térítése és a spanyol közigazgatásba történő bekapcsolása lett.¹ A spanyol gyarmatosítási kísérletek azonban nem jártak jelentős eredménnyel, ugyanis nagyon nehéz volt telepéseket csábítani a távoli határvidékre. A hatalmas területen kevés település jött létre, összességében csupán 3–4 ezres népességgel. A sikertelen spanyol kolonizációs politikát követően az 1821-ben függetlenné vált Mexikó új stratégiát alkalmazott, amikor az ország északkeleti határvidékét megnyitotta a külföldiek előtt. Kedvező feltételekkel olcsón óriási földbirtokokhoz lehetett jutni.² Minthogy a régió az Amerikai Egyesült Államokkal volt határos, a legtöbb bevándorló innen települt át. A Texasba érkező angol-amerikaiak jelentős része az 1819-es súlyos gazdasági válság áldozata volt. Gyakran megtörtént, hogy otthonuk ajtaján egy három betűs üzenetet hagytak: G. T. T., vagyis *Gone to Texas = Texasba mentem*. Különösen a mexikói időszakban, majd a független államiság idején járta Texasról az a hír, hogy a hitelezők és a törvény elől menekülők végső menedéke.

Az első angol-amerikai kolóniát Stephen F. Austin szervezte meg Texasban. 1821-ben háromszáz család letelepítéséről kötött szerződést. Személyesen válogatta ki a jelentkezőket, s kifejezetten jó viszonyra törekedett Mexikóval.³ Bár a törvény lehetővé tette magán-személyek számára is, hogy közvetlenül földhöz jussanak, ez ritkán fordult elő. Sokkal gyakoribb volt, hogy az Austin-telep lakóihoz hasonlóan egy *empresario*⁴ közvetítésével érkeztek. Ő tulajdonképpen a kormány által szerződésben megbízott ügynök volt, aki a telepések kiválasztásáért, a földek elosztásáért s a szabályok betartásáért volt felelős, és szolgálataiért

¹ Meinig, Donald William: *Imperial Texas, An Interpretive Essay in Cultural Geography*. Austin & London, 1969. 23–24.; Campa, Arthur L.: *Hispanic Culture in the Southwest*. Norman, 1979. 157., 167., 169.

² A 4605 acre nagyságú telek két részre oszlott: 177 acre földművelésre, 4428 acre pedig állattenyésztésre volt alkalmas. Nevin, David: *The Texans*. TIME-LIFE BOOKS. New York, 1975. 32.

³ Stephen F. Austin életéről, texasi tevékenységéről részletesebben lásd Cantrell, Gregg: *Stephen F. Austin, Empresario of Texas*. New Haven–London, 1999.

⁴ *empresario* = a spanyol szóhasználatban jelentése *vállalkozó*, az angol szóhasználatban *ügynök*

maga is földbirtokot kapott. Az ügynökök többsége azonban nem követte teljes mértékben Austin példáját. Nem válogattak a letelepedni szándékozók között, s igen sokan kezdtek földspekulációba is. Ezzel együtt s ettől függetlenül is az angol-amerikaiak száma folyamatosan nőtt Texas területén.⁵ A telepek egy része bizonyos értelemben az Egyesült Államok délnyugati nyúlványának volt tekinthető.

A területre érkező angol-amerikaiak hivatalosan mexikói állampolgárok lettek, de nyelvükben, kultúrájukban, kollektív tudatukban amerikaiak maradtak. Kutatásaim során korabeli források alapján azt vizsgáltam, hogyan viszonyultak egymáshoz, a mexikói államhoz és az Amerikai Egyesült Államokhoz. Hogyan változott gondolkodásuk, formálódott identitásuk? Mark E. Nackman szerint a mexikói időszakban Texas területén élő angol-amerikaiak nem voltak sem mexikóiak, sem amerikaiak.⁶ Magam azonban inkább James E. Crisp nézetét fogadom el, aki szerint mindkettő igaz volt rájuk, hiszen hivatalosan mexikói állampolgárok lettek, de értékrendjük amerikai maradt.⁷

Carol Lea Clark más oldalról közelíti meg a kérdést. Szerinte „az angol-amerikai texasiaknak retorikai szempontból megosztott identitásuk volt, ex-amerikaiak voltak, ugyanakkor valami mások is. Nem tudták biztosan, mi volt az a valami más, de azt meg tudták határozni, mi nem volt – nem mexikói, indián, vagy akár ’átlag’ amerikai. Azután fokozatosan, beszélgetések során és az írott kommunikációban egyfajta koherens világlátás, valamiféle texasi retorika kezdett kialakulni”.⁸

Véleményem szerint a texasiak identitásában több szintet különíthetünk el. A nemzettudat formálódása során körükben is a „földrajzi tudat” alakult ki először.⁹ Ez Texasban leginkább csak lokális-regionális maradt, bár egy ponton megjelent az egész amerikai kontinensre kiterjedő küldetéstudat gondolata is. Texas „érzelmi, intellektuális birtokbavétele” a függetlenségi háború alatt és után következett be. A háború volt az a kohó, mely a patrióta érzelmeket felkeltette, s a gazdasági célok megvalósításához szükséges politikai függetlenség kivívása érdekében az angol-amerikaiakat nagyon rövid idő alatt összekovácsolta. Az önálló állami lét pedig új keretek között készítette őket azonosságtudatuk meghatározására. Alternatívaként azonban végig megmaradt számukra az Egyesült Államokhoz történő csatlakozás lehetősége.

A texasiak gyakran utaltak angolszász gyökereikre. Az Amerikai Egyesült Államokból érkezvén magukkal hozták az önkormányzatiság és a köztársasági berendezkedés elveit. Ahhoz azonban, hogy a mexikói hatóságok befogadják őket, alkalmazkodniuk kellett a mexikói törvényekhez és rendelkezésekhez. Miközben e két pólus között manővereztek, vezérelvük szinte mindig saját – főleg gazdasági – érdekeik követése volt. A tulajdonnal rendelkező angol-amerikaiak többsége a kedvező földszerzési feltételek biztosítása miatt barát-

⁵ Hivatalosan közel 3500 telepes szerzett birtokjogot Texasban, s a mexikói időszak végére mintegy 25 000 lakost számlált a régió. Meinig: *Imperial Texas*, 32. A terület nagyságához mérten ez még mindig nem tűnik soknak, de figyelembe kell vennünk, hogy a több évszázados sikertelen spanyol kísérletekhez képest ez a növekedés alig több mint egy évtized alatt ment végbe.

⁶ Nackman, Mark E.: *A Nation within a Nation: The Rise of Texas Nationalism*. Port Washington, N.Y., 1975. 13.

⁷ Crisp, James E.: „Anglo-Texan Attitudes Toward the Mexican, 1821–1845” (Ph.D. diss., 1976), 2. fejezet

⁸ Clark, Carol Lea: *Imagining Texas, Pre-Revolutionary Texas Newspapers, 1829–1836*. El Paso, 2003. 14.

⁹ A nemzettudat formálódásának fázisairól lásd az Anderle Ádám által felvázolt modellt, in Anderle Ádám: *Nemzettudat és kontinentalizmus Latin-Amerikában a XIX. és a XX. században*. Budapest, 1989. 19–24.

sággal fordult Mexikó felé egészen addig, míg az nem igazán szólt bele dolgaik intézésébe. Szinte azonnal készek voltak azonban érdekeikért harcra szállni, amint Mexikó szorosabb kormányzati hatalmat próbált gyakorolni felettük – vámot és adót szedni s helyőrségeket állítani.¹⁰

A független Mexikói Egyesült Államok 1824-ben elkészült alkotmánya az amerikai alkotmány mintájára szövetségi államot hozott létre és demokratikus kereteket határozott meg, de a gyarmati örökség és hagyományok miatt ezt nem volt könnyű a gyakorlatban megvalósítani. Az állam, a hadsereg és az egyház vezetői között folyamatosak voltak a hatalmi harcok. Két politikai csoportosulás alakult ki: a demokratikus elvekre épülő, laza államszövetség hívei, a *föderalisták* és a diktatúrától sem visszariadó, erős központi hatalmat megvalósítani kívánó *centralisták*. A köztük lévő összetűzések, a sorozatos kormányváltások, a tapasztalatlan s nem egyszer korrupt tisztségviselők hibái, illetve visszaélései megakadályozták a politikai stabilitás kialakulását.¹¹ A helyzetet fokozta, hogy egymást érték a gazdasági válságok is. Ezért szinte lehetetlenné vált, hogy az egyébként gyéren lakott határvidéki tartományokra kellő figyelmet tudjon fordítani a kormány. Nem volt képes kiépíteni sem erős gazdasági kötelekeket, sem megfelelő intézményi kereteket, ezek hiányában viszont nem lehetett a távoli területeket integrálni.¹²

Így az északnyugati határvidéki tartomány, Texas angol-amerikai telepesei is önállóan szervezték meg közösségeiket. Amikor 1835-ben a korábban liberális elveket valló Antonio López de Santa Anna elnök reformprogramja kudarcát látva centralista fordulatot hajtott végre, központosító intézkedések sorát hozta, s érvényesítésükre jelentős katonai erőket küldött a tartományba, a texasiak a nyílt ellenállás mellett döntöttek.

Az első fegyveres összecsapásokra 1835 októberében került sor. 1836. március 2-án Texas küldöttgyűlése kinyilvánította a terület függetlenségét, melyet az áprilisi, San Jacinto folyónál aratott győzelem után Santa Anna is elismert. A Texasi Köztársaság kilenc éven át önálló állam maradt, 1845 végén pedig csatlakozott az Amerikai Egyesült Államokhoz.

Sok feldolgozás készült a Texasi Köztársaság történetéről, de közülük kevés foglalkozik az ott élők identitásának formálódásával.¹³ Azt sem vizsgálták még a kutatók például, hogy a korszak legfontosabb sajtóterméke, a *Telegraph and Texas Register* hogyan tükrözte s egyben formálta a texasiak gondolkodását.¹⁴ Ebben a tanulmányban erre történik kísérlet.

¹⁰ Fehrenbach, Theodore Reed: *Seven Keys to Texas*. El Paso, 1983. 7.

¹¹ 1821 és 1850 között mindössze egy elnök töltötte ki hivatali idejét (1824–1828), s a következő húsz év alatt három új alkotmánya, húsz elnöke és több, mint száz kormánya volt Mexikónak.

¹² Weber, David J.: „*From Hell Itself: The Americanization of Mexico's Northern Frontier, 1821–1846*”. In: *Myth and the History of the Hispanic Southwest*. Albuquerque, 1988. 107–115.

¹³ Mark E. Nackman műve, *A Nation within a Nation: The Rise of Texas Nationalism* az egyik legkorábbi elemzés a texasi nemzettudat eredetéről és sajátosságairól. Következtetéseit azonban többen kritikával illették. Lásd például Lack, Paul D.: *In the Long Shadow of Eugene C. Barker: The Revolution and the Republic*. In: Buenger, Walter L.–Calvert, Robert A. (eds.): *Texas Through Time: Evolving Interpretations*. College Station, 1991. 155–156. James E. Crisp kiadatlan doktori disszertációjában, melynek címe „Anglo-Texan Attitudes Toward the Mexican, 1821–1845” (Yale University, 1976) a faji különbségek és konfliktusok szerepét vizsgálja az identitás formálódásában, főleg a texasi köztársaság idejére koncentrálna. Andrés Reséndez a *tejanók* identitását elemzi *National Identity on a Shifting Border: Texas and New Mexico in the Age of Transition, 1821–1848* című cikkében, *The Journal of American History*, 86. (1999) 668–688.

¹⁴ Sibley műve, *Lone Stars and State Gazettes, Texas Newspapers Before the Civil War*. (College Station, 1983) szélesebb kontextusba helyezi a lapot. Carol Lea Clark nemrégiben kiadott könyve, *Imagining Texas, Pre-Revolutionary Texas Newspapers, 1829–1836*. (El Paso, 2003) azt vizsgálja, hogy milyen volt az első újságokban megrajzolt Texas-kép. Főleg a Texasról szóló írások nyelve-

Hogy minél pontosabb képet kaphassunk az angol-amerikaiak nézeteiről, gyakran hosszabban is idézzük a forrásokat.

A *Telegraph and Texas Register* a *Texas Gazette* után a második rendszeresen megjelenő texasi újság volt.¹⁵ Szerkesztői és nyomdászai szemtanúi voltak mindazon változásoknak, melyek a Texasi Köztársaság idején végbementek. Texas Amerikai Egyesült Államokhoz történő csatlakozása, illetve a mexikói–amerikai háború után pedig egészen az amerikai polgárháború utáni időszakig nyomon követték az eseményeket, s látták el hírekkel a texasiakat, valamint a Texason kívül élőket. Kiadói nem rendelkeztek előzetes ismeretekkel az újságírás terén, de kitartásuknak köszönhetően a munkát még a legnehezebb háborús időkben is folytatták. Híreik nem csupán a korabeli eseményekről tájékoztattak, de egyben formálói is voltak a közvéleménynek. Így a lap fontos információforrásként szolgál az amerikai telepések mindennapjairól, cselekedeteiről, céljairól, elvárásairól és reményeiről, gondolkodásuk, identitásuk változásáról, formálódásáról is.

Az első szám 1835. október 10-én jelent meg, csupán kilenc nappal azután, hogy a texasi függetlenségi háborúban eldőrdültek az első lövések. A Borden testvérek, John és Gail még 1835 februárjában társultak Joseph Bakerrel egy közös újság publikálására. Annak ellenére, hogy korábban nem foglalkoztak lapkiadással, hetilap megjelentetését tervezték San Felipe de Austinban.¹⁶ Az újság címe *Telegraph and Texas Planter* lett volna. Mire azonban ténylegesen elindították a lapot, megváltoztak a körülmények. Emiatt kicserélték a címben a *Planter* szót *Registerre*, s az első számban ezt meg is indokolták: „amikor beharangozónk megjelent, a mindenkit foglalkoztató kérdés az volt, hogyan lehet vagyont felhalmozni, s ennek nyomán országunkat gyarapítani ... [Most] az a fő kérdés, hogyan védjük meg magunkat s már meglévő tulajdonunkat”.¹⁷ John Borden úgy döntött, részt vállal a haza védelméből, s jelentkezett a hadseregbe, ezért helyét testvére, Thomas vette át a vállalkozásban. Gail Borden megtartotta szerepét az újság élén,¹⁸ s kitartása kulcsfontosságú szerepet játszott a lap fennmaradásában és sikerében.

A hetente megjelenő lap nyolc oldalas volt. Kezdetben az első oldalon költemények, illetve más lapokból kölcsönzött cikkek szerepeltek, később ezeket hirdetések váltották fel. A második oldalon vegyes hírek voltak olvashatók, a vezércikk pedig általában a harmadik oldalon. Ha hivatalos dokumentum közlésére került sor, természetesen az első két oldalon kapott helyet. A többi oldalt különböző hírekkel, más lapoktól átvett cikkekkel, a bevándorlók számára fontos praktikus információkkal és hirdetésekkel töltötték meg.

A *Telegraph and Texas Register* részletesen beszámolt a texasi helyzetről, s igyekezett tárgyilagos lenni. Különösen Gail Borden kiadói tevékenysége idején került az elfogult véleményalkotást. Általában ismertette a különböző nézeteket egy-egy kérdéssel kapcsolatban, de az olvasóra hagyta a döntést, a következtetések levonását.¹⁹ Az első számtól kezdve

zetét, illetve a texasiak szóhasználatát elemzi, hogy kiderítse, mit gondoltak és írtak a texasiak magukról, s a vidékről, ahol éltek. Kutatása azonban 1836-tal lezárul.

¹⁵ A lap alapításáról, illetve publikálásáról lásd Sibley, Marilyn McAdams: *Lone Stars and State Gazettes*, 5. fejezet, 65–84.

¹⁶ A Borden család szoros kapcsolatban állt Stephen F. Austinnal. Gail és bátyja földmérőként dolgoztak kolóniáján. Először Thomas érkezett Texasba New Yorkból 1824-ben. Az apa és három másik fiútestvér 1829-ben követték őt. Joseph Baker, a huszonhét éves tanár 1831-ben Maine-ből vándorolt Texasba. További információkért lásd, Frantz, Joe B.: *Gail Borden, Dairyman to a Nation*. Norman, 1951. és Sibley: *Lone Stars*, 66.

¹⁷ *Telegraph and Texas Register*, Oct. 10, 1835.

¹⁸ Barker, Eugene C. (ed.): *The Austin Papers*, vol. 3, Austin, 1927. 170–171.

¹⁹ Borden szerkesztői elveiről és kiadói hitvallásáról lásd Frantz: *Gail Borden*, 96–97., 115–116.

egységet és egyetértést hirdetett, s kifejezte reményét, hogy a polgárok képviselői olyan intézkedéseket hoznak, melyek „mindenkit egyesítenek a közös ügy érdekében”. Sajnálkozott amiatt, hogy „Texas kivételével már az egész [mexikói] nemzet átélt egy teljes forradalmat, s behódolt [...] a fennálló hatalomnak”.²⁰

Már a *Telegraph and Texas Register* második számában megjelent egy cikk a texasi patriotizmusról. Szerzője példákat sorolt arra, hogy a közösség milyen áldozatokat hozott a „haza szolgálatára”. „Ismerünk valakit – írta a szerkesztő –, aki kivette az ólomcsöveket a vízvezetékéből, hogy lőszert tudjon adni a hadseregnek; s jónéhány embert, akik beolvastották az ingaóráik súlyát [mintegy így állítván meg «az idő kerekét» ugyanebből a célból.” A következtetés nyilvánvaló volt: „az egész lakosságot egyetlen érzés hatja át, s ez nem más, mint az az elhatározás, hogy vagy megszabadulnak a katonai uralomtól és a zsarnokságtól, vagy készek feláldozni életüket”.²¹

Egy másik visszatérő téma az Egyesült Államok példájára történő utalás volt. A texasiak úgy érezték, hogy támaszkodni tudnak amerikai „barátaikra és testvéreikre” mindazon elvek megvalósításában, melyekért „közös őseik harcoltak, és vérüket ontották”. Ugyanakkor a mexikói kormánnyal szemben vívott küzdelmüket azzal próbálták igazolni, hogy olyan jogokért folytatják, melyeket „azok a köztársasági intézmények garantáltak, melyek keretei között az ország [vagyis Mexikó] polgáraivá fogadták őket”.²²

Sokat lehetett tanulni a múlt eseményeiből és példáiból. Ez igaz volt az USA függetlenségi háborújára is, mely egy 1835 decemberében megjelent vezércikk szerint „sok olyan tanulsággal szolgált, melyek érdemesek a texasiak figyelmére”.²³ Az újság megjelentette az 1775-ös amerikai Kontinentális Kongresszuson készült nyilatkozatot, mely felsorolta azokat az okokat, melyek a Nagy-Britannia elleni fegyveres felkelést előidézték, s számos példát sorolt az amerikai függetlenségi háború történetéből.²⁴

Ekkorra már a Texas és Mexikó közötti konfliktus döntő pillanatához ért. A *Telegraph and Texas Register* szerkesztője ennek ellenére továbbra is óvatos volt, s megpróbált semleges maradni. 1836 február végére azonban, ahogy a feszültségek tovább nőttek, a lap felkészült arra, hogy a függetlenség ügyének szolgálatába álljon. Több nyomdászt vettek fel, s értesítették a texasi konvenció képviselőit, „készek arra, hogy bármilyen parancsot teljesítsenek akár éjjel, akár nappal”.²⁵ Ugyanebben a számban tették közzé a mexikói túlerővel szemben elszántan védekező William Travis 1836. február 26-án, az Alamo parancsnokságán kelt segélykérő levelét is. Furcsa módon, valószínűleg azért, mert lapzárta előtt érkezett, a legfontosabb hír az utolsó oldal legaljára került: „Texas kinyilvánította függetlenségét”.²⁶

Egy hét múlva a *Telegraph* megjelentette a Függetlenségi Nyilatkozat teljes dokumentumát. A szerkesztői kommentár szerint a képviselők „páratlan” gyorsasággal döntöttek, hisz a „haza helyzete nem tűrt halasztást”, még akkor sem, ha „néhányan úgy gondolják, hogy Texas elszakítása egy nagyszerű nemzet testétől hosszabb megfontolást igényelt volna”.²⁷

²⁰ *Telegraph and Texas Register*, Oct. 10, 1835.

²¹ *Telegraph and Texas Register*, Oct. 17, 1835.

²² *Telegraph and Texas Register*, Oct. 26, 1835.

²³ *Telegraph and Texas Register*, Dec. 2, 1835.

²⁴ *Telegraph and Texas Register*, Nov. 14, Nov. 21, Dec. 2, 1835.

²⁵ *Telegraph and Texas Register*, Mar. 5, 1836.

²⁶ *Telegraph and Texas Register*, Mar. 5, 1836.

²⁷ *Telegraph and Texas Register*, Mar. 12, 1836.

1836. április 13-án a *Telegraph and Texas Register* lett „a Texasi Köztársaság ideiglenes kormányának hivatalos médiuma”.²⁸ A döntés napján a lap készítői már nem voltak San Felipében. Santa Anna seregének támadása miatt el kellett hagyniuk a várost, s átmenetileg Harrisburgben találtak menedéket. Itt csupán egyetlen számot tudtak megjeleníteni 1836. április 14-én. Ebben részleteket közöltek Texas új alkotmányából és más fontos dokumentumokból. Mindössze hat példány kinyomtatására volt idejük, s tovább kellett menekülniük.

Amikor a *Telegraph and Texas Register* ismét megjelent, immár Columbiában, 1836. augusztus 2-án, új mottó szerepelt címlapján: „A Hazáért!” A *haza* természetesen Texas volt. Az első oldalon a Texasi Köztársaság Alkotmánya volt olvasható. A második oldalon beszámoltak a szerkesztők „nyomdagépük haláláról”, vagyis arról, hogy Santa Anna katonái hogyan semmisítették azt meg. Azért örömmel nyugtázták, hogy „Texas ügye nem veszett el a berendezésükkel együtt”.²⁹ A Borden fivérek columbiai működése sikeresnek ígérkezett, hiszen 1836 végén már közel ötszáz előfizetőjük volt. Anyagi helyzetük mégis egyre bizonytalanabbá vált, s így vállalkozásuk is veszélybe került. Minthogy a zavaros időkben sokan elhagyták otthonukat, az előfizetői díjakat ritkán fizették ki az olvasók. Ráadásul a kormány sem tudott fizetni.³⁰ Az újságírás túl sok áldozatot kívánt, s túl kevés kézzelfogható haszonnal kecsegtetett, ezért Bordenék úgy döntöttek, eladják a lapot, s visszatérnek eredeti foglalkozásukhoz, a földméréshez.

Francis Moore, Jr. vásárolta meg Thomas Borden részét, s vette át a kiadói feladatokat Gail Bordentől 1837 márciusában. A következő hónapban a *Telegraph and Texas Register* Houstonba költöztette. Júniusban Jacob W. Cruger megvásárolta Gail Borden részét, s az így létrejött üzleti kapcsolat Moore és Cruger között 1851 áprilisáig tartott. A lap élén történt változásokról a június 13-i számban tájékoztatták az olvasókat. Francis Moore, Jr. arról is biztosította az előfizetőket, hogy a következő számokban ékes bizonyítékát látják majd annak, hogy „ő hűségesen *munkálkodik hazájáért*”.³¹ Tényleg ezt tette. Kétségtelen, hogy saját véleményének is gyakran hangot adott az újságban, de a közvélemény megnyilvánulásainak is teret engedett, nem egyszer ellentétes nézeteket is megjelentetve, s így az újság megtartotta státuszát mint a Texasi Köztársaság legbefolyásosabb lapja.³²

A *Telegraph* büszkén vont párhuzamot az Egyesült Államok és Texas függetlenségért folytatott küzdelme között. Az 1836. szeptember 6-i vezércikk megemlékezett az amerikai függetlenségi háború csatáiról, s hasonló felsorolást készített a Texasban „1827 óta a függetlenségért vívott küzdelmekről”. Az analógia egyszerű volt, s tükrözte az amerikaiak nyugati terjeszkedésének ideológiáját: „Ahogy annak az országnak a példája nagyban hozzájárult a Szabadság szellemének növekedéséhez és a szabad intézmények létrehozásához az Amerikai Kontinens nemzetei között és Mexikóban; legyen ugyanígy e Köztársaság politikai újjászületése az eszköz arra, hogy előidézze az alapvető fordulatot Montezuma egykori birodalmának helyzetében. Erkölcsi szempontból bizonyos, hogy az angol-amerikai elvek és politika az idők folyamán el fognak terjedni a Sziklás-hegységen át a Csendes-óceánig, s

²⁸ *Telegraph and Texas Register*, Apr. 14, 1836.

²⁹ *Telegraph and Texas Register*, Aug. 2, 1836.

³⁰ Gail Borden életrajzírójától tudjuk, hogy több mint tíz évbe telt, mire a kormány törlesztette adósságát a Borden fivérek felé. Az anyagi nehézségek részleteiről lásd, Frantz: *Gail Borden*, 113–119.

³¹ *Telegraph and Texas Register*, June 13, 1836.

³² Bővebb információt Francis Moore, Jr.-ról lásd a James M. Day által kiadott Moore, Francis Jr.: *Map and Description of TEXAS, Containing Sketches of its History, Geology, Geography and Statistics* bevezetőjében. (Waco, 1965.)

magukkal viszik az ezekből következő fejlődést és változást, s a tunyaság hatalma helyett a gyarapodásra és a körülmények javítására irányuló nyughatatlan vágy fog eluralkodni.³³ Az amerikaiak gondolkodásában már az első, 17. század eleji puritán telepeseiktől kezdve jelen volt a kiválasztottság, egy sajátos küldetéstudat eszméje. A felvilágosodás hatása, majd a függetlenségi háború sikere ezt a hitet tovább erősítette, s új lendületet adott a demokratikus intézményrendszer kiépítése és elterjesztése számára. Ez persze egyben a földrajzi terjeszkedés indoklásaként is szolgált, ugyanis a nyugati területek birtokbavételét a politikai szabadság kiteljesítésével lehetett igazolni.³⁴

Az amerikai telepesek identitásának formálásában Amerika isteni küldetésének gondolata legalább annyira fontos volt, mint a texasi forradalom hősi tetteinek hazafias szellemű dalokban és költeményekben történő megörökítése. A hazafias érzések megnyilvánulásának egyik példája, a *Texian Hymn of Liberty* a Texas és Mexikó között folyó harcot a jó és a gonosz, a fény és a sötétség, a szabadság és elnyomás küzdelmeként ábrázolta. A győzedelmes texasiak dicsőségéről készült vers szerzője Stephen C. Parmenter volt, s költeménye 1836 nyarán jelent meg az újságban.

*Föl, föl, bátor texasi, szabadságra ébredj,
Mexikói elnyomóknak többé ne hajts térdet,
Inkább siess a harcba, bontsd ki a szabadság zászlaját,
Hogy Texas csodás tetteit visszahangozza a világ;
Elszántak vagyunk, szabadság vagy halál,
S zengjük együtt a diadalmas Texas jelszavát.*

*Harcra hív a kürtszó, földünk háború pusztítja,
A büszke Mexikó hitvány talpnyalói támadnak csapatainkra.
S bár texasiak véréből piroslanak a mezők,
Az Istentől kapott jogokat megtartjuk örökkön.
Elszántak etc.*

*A szabadság áldott fénye majd Texasra száll,
S a zsarnokság sötétje ragyogó nappá vál';
Gúzsba kötve többé Texas nem lehet rab,
Inkább szabadként lássa vesztünk a Sabine part.
Elszántak etc.³⁵*

A múlt vizsgálata és sikereinek felhasználása az identitás építésében mindig fontos elem. A *Telegraph and Texas Register* oldalain utalásokat találunk az európai civilizáció mítoszaira és legendáira – példa erre a texasiak összehasonlítása Spárta hőseivel.³⁶ Bizonyítékát lelhetjük annak is, hogy a texasi vezetők tudatosan törekedtek saját múltjuk meg-

³³ *Telegraph and Texas Register*, Sept. 6, 1836. Az amerikai köztudatban élő Mexikó-képről lásd Johannsen, Robert W.: *To the Halls of the Montezumas: The Mexican War in the American Imagination*. New York, 1985.

³⁴ Az angol-amerikai küldetéstudat elemzéséről lásd Horsman, Reginald: *Race and Manifest Destiny: The Origins of Racial Anglo-Saxonism*. Cambridge, 1981. és Merk, Frederick: *Manifest Destiny and Mission in American History*, a reinterpretation with the collaboration of Lois Bannister Merk, with a new foreword by John Mack Faragher, Cambridge, MA, 1995.

³⁵ A vers eredeti szövegét lásd *Telegraph and Texas Register*, July 28, 1838.

³⁶ *Telegraph and Texas Register*, Oct. 4, 1836.

rajzolására és megörökítésére. Stephen F. Austin halálát követően például Mirabeau Lamar elnök felhívást tett közzé az újságban életrajzának elkészítésére. Az olvasókat arra kérte, „hogy működjenek közre egy olyan mű elkészítésében, melynek célja, hogy megóvja a feledéstől hazánk atyjának nevét, s továbbadja az utókornak életének, szenvedéseinek és érenyeinek elfogulatlan történetét”.³⁷

A *Telegraph* nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy megismertesse és igazolja a texasi függetlenségi háború ügyét. Ezért 1837 elején Texas politikai helyzetével kapcsolatos dokumentumokat tett közzé.³⁸ Ugyancsak megjelentek mindazon 1821 és 1829 között született törvények és szabályozások, valamint kolonizációs szerződések fordításai, melyek meghatározták, hogy Stephen F. Austin milyen feltételekkel hozhatott és telepíthetett le bevándorlókat Texasban.³⁹ Május végén azonban a szerkesztőknek fel kellett függeszteniük a régi dokumentumok megjelentetését, hogy lapjukban helyet adhassanak a Texasi Köztársaság első Kongresszusáról szóló tudósításoknak. A kolonizációs törvényeket pedig füzet formájában tették hozzáférhetővé, melyből bárki vihett példányt a *Telegraph* szerkesztőségéből.⁴⁰

A független állam megerősödésének és fejlődésének céljából a kormány igyekezett minél több telepest Texasba vonzani, s ebben a *Telegraph* is segített a terület előnyeinek hangsúlyozásával. 1837 júliusában Francis Moore, Jr. cikksorozatot indított Texas földrajzi és egyéb adottságairól. Vezércikkben fogalmazta meg célját: „a vidékkel kapcsolatos olyan információkkal lássuk el saját polgárainkat és az USA azon polgárait, akik Texasba kívánnak kivándorolni, melyekben fenntartás nélkül megbízhatnak”.⁴¹ Néhány évvel később a cikkeket a szerző könyv formájában is megjelentette.⁴²

A betelepülők érdeklődésének felkeltése Texas iránt legalább olyan fontos volt, mint a jó hírnév kialakítása. A vezércikkek gyakran számoltak be újabb és újabb telepések érkezéséről, s igyekeztek minél több jó tanáccsal ellátni a bevándorlókat. A lap közölt egy olvasói levelet, mely „tiszteltreméltó hölgyek” városba érkezéséről tudósított, s e hírt természetesen „fogadott országuk jövőbeli fejlődésének” pozitív jeleként kommentálta a szerkesztő: „Minden intelligens és erkölcsös polgár kedvező jelként kell üdvözölje érkezésüket. Ez minden közösség és köztársaság legmélyebb érdeke társadalmi, erkölcsi és politikai szempontból. Különböző régiókból érkeztek, [...] azt reméljük, azért, hogy osztozzanak velünk az »ígéret földjében« és a polgári jogok nagyrabecsült kiváltságaiban.”⁴³

Az új környezet s az újrakezdés nehézségei erősen befolyásolták a Texasba érkezők közérzetét. Azzal, hogy a *Telegraph* gyakran az „érintetlen kert” képét idézte fel Texasszal kapcsolatban, nem csupán új telepéseket próbált vonzani, hanem a már ott lévőket is igyekezett megerősíteni választásukban. A texasi politikai elvek amerikai forradalomhoz való kapcsolásával pedig a folytonosságot sugallta az Egyesült Államokból érkező bevándorlók számára. A társadalmi környezet és a politikai elvek hasonlóságának hangsúlyozásával a *Telegraph* megpróbálta megkönnyíteni az angol-amerikai telepések számára, hogy azonosulni tudjanak egymással. 1837-ben az USA-ban élő annexió-ellenesek támadására reagálva a szerkesztő így írt: „Texas polgárai [...] egyszerűen [...] amerikaiak: [...] nyelvükben,

³⁷ *Telegraph and Texas Register*, Feb. 3, 1837.

³⁸ *Telegraph and Texas Register*, Feb. 21, Mar. 28, 1837.

³⁹ *Telegraph and Texas Register*, Apr. 11, May 16, 1837.

⁴⁰ *Telegraph and Texas Register*, May 26, 1837.

⁴¹ *Telegraph and Texas Register*, July 15, 1837.

⁴² Moore, Francis, Jr.: *Map and Description of TEXAS*, 1840.

⁴³ *Telegraph and Texas Register*, Mar. 2, 1838.

viselkedésükben, szokásaikban hasonlítanak az Unió új államainak polgáira, s ha valamiben különböznek, az az, hogy azokból a különleges körülményekből adódóan, melyek között élnek, több köztük a vállalkozószellemű és a tetterre kész személyiség.”⁴⁴ Három évvel később Francis Moore, Jr. tovább bővítette ezt az érvelést a bevándorlók számára készített könyvében: „Texas polgárai alig különböznek az »Unió« nyugati államaiban élőktől. Ők nagyrészt az Egyesült Államokból érkezett bevándorlók. [...] Ha ezen államok bármelyikéből egyszerre csak átvinnénk egy polgárt Texas bármelyik falujába, nem észlelné semmilyen különbséget azok között a polgárok között, akikkel ott találkozna, s azok között, akiket otthon hátrahagyott.”⁴⁵

A Texasi Köztársaságról különösen a kezdeti időkben járta az a hír Amerika-szerte, hogy lakói közül többen nem feltétlenül voltak törvénytisztelő állampolgárok.⁴⁶ Nem véletlen, hogy időről időre a lap szerkesztői is jónak látták, ha megpróbálnak ezen a képen javítani. 1839 tavaszán például Texas jövőjéről szólva így írtak: „Texas jövője sosem tűnt ennyire rózsásnak, mint most. A bevándorlók száma nő, s az érkezők között nem az erkölcs-telenek és lusták vagy külföldi spekulánsok vannak többségben, hanem azok, akik végleg le kívánnak telepedni a vidéken, s miközben saját boldogulásukat keresik, a köz javához is hozzájárulnak.”⁴⁷

A Texasban élő angol-amerikaiak identitásának formálódásában a másik fontos elemet az jelentette, ahogyan megpróbálták önmagukat másokhoz viszonyítva meghatározni. A tartomány etnikai összetétele az angolszászok betelepülése nyomán jelentős mértékben megváltozott. A földművelést folytató őslakos Caddo indiánok egyre inkább visszaszorultak, az 1820-as évek második felére körülbelül háromszáz család maradt csupán a területen. A mexikói eredetű texasiak (a *tejanók*) aránya is fokozatosan csökkent. 1834-ben 1:3, 1836-ban 1:10 volt a mexikóiak és az angol-amerikaiak aránya Texasban.⁴⁸

A környezetükben élő hispán és őslakos indián népeiséggel kapcsolatban számos utalást találunk a *Telegraph and Texas Register* oldalain. Érdekes megfigyelni, hogy a hispanokról sokkal többször találunk híreket, talán azért, mert a függetlenségi háború harcai mélyebb nyomokat hagytak a telepésekben, mint az indiánokkal történt összetűzések.⁴⁹ Ráadásul egy esetleges mexikói invázió veszélye s az USA-hoz való csatlakozás esélyeinek bizonytalansága állandó feszült helyzetet eredményezett Texas és Mexikó között. Az újság érvelésének visszatérő eleme a mexikóiak és a texasiak közötti különbségek hangsúlyozása. Egy 1839 áprilisában megjelent vezércikk megpróbálta megnyugtatni az olvasókat, hogy a texasiak nem fognak belekeveredni „Mexikó belső konfliktusaiba”. Indoklásként a következőképpen érvelt: „Texas örökre elszakadt attól a boldogtalan országtól. Népe, civil és politikai intézményei teljesen különböznek mindentől, ami mexikói.”⁵⁰ A történész Arnaldo de León könyve, *They Called them Greasers*, megerősíti, hogy a *Telegraph* oldalain hangot

⁴⁴ *Telegraph and Texas Register*, May 16, 1837.

⁴⁵ Moore: *Map and Description of Texas*, 26–27.

⁴⁶ A texasiak jellemének elemzését lásd, például Calvert, Robert A. – De León, Arnaldo: *The History of Texas*. 2nd ed., Arlington Heights, Ill., 1996. 93–94. és Nackman: *A Nation within a Nation*, 82–83.

⁴⁷ *Telegraph and Texas Register*, Apr. 10, 1839.

⁴⁸ Calvert – De León: *The History of Texas*, 66–69.

⁴⁹ Nem is az őslakos indiánokkal történtek összecsapások, hanem a határvidéken élő komancs és apacs törzsek betörése volt inkább jellemző. Calvert – De León, *The History of Texas*, 69., 94.

⁵⁰ *Telegraph and Texas Register*, Apr. 10, 1839.

kapó érvelés általánosan elterjedt volt Texasban.⁵¹ James E. Crisp pedig arra mutatott rá, hogy az angol-amerikai retorikájában gyakran felfedezhető, hogy a mexikóiakat és az indiánokat egymással azonosították. Sok olyan esetet találunk, amikor az indiánok bizonyos tulajdonságaival a mexikóiakat is felruházták és fordítva.⁵² Már 1836 nyarán azt sugallta a *Telegraph*, hogy a mexikóiak „látják az indián törzsek sárba tiport hatalmát és pusztulását, és [...] reszketnek a félelemtől, hogy ugyanez a sors vár rájuk is.”⁵³

Mexikó Texashoz viszonyított gazdasági és politikai elmaradottsága mellett a lap számos különbséget kimutatott a két nép között. A mexikóiakról rajzolt negatív képet szembeállította a texasiak pozitív énképével s a demokratikus elvek és intézmények amerikai kontinensen való terjesztésének különleges küldetésével. Erre magyarázatként talán az is szolgálhat, amit James E. Crisp a következőképpen fogalmazott meg: „minél hosszabb ideig maradt Texas független állam, annál erősebbé vált az ösztönzés, hogy a texasi identitást azokkal a faji kifejezésekkel határozzák meg, melyeket az »angolszász« fogalom rejtett magában.”⁵⁴

Az angolszász eredetre történő utalás jelen volt Amerikában a korai gyarmati időktől fogva. Az angolszászok leszármazottai voltak azok, akik betelepítették a keleti partvidéket, s akik a függetlenségi háború sikeres megvívásával biztosították a köztársasági intézmények létrehozását, s küldetéstudatuktól vezetve a szabadság eszméit az egész kontinensre és az egész világra ki akarták terjeszteni. Az angolszász eredetre történő utaláson túl a fogalom a közösség identitásának meghatározására is szolgálhatott. Amikor más csoportokhoz viszonyítva próbálták meghatározni önmagukat, s eldönteni, vajon „mi” olyanok vagyunk-e, mint „ők”, gyakran a közelükben élő őslakos indián, hispán vagy afrikai eredetű népekre utaltak, s természetesen általában a különbségeket hangsúlyozták. A 19. század közepére azonban a sikeres nyugati terjeszkedés nyomán ez az öndefiníció sajátos, faji magyarázatot kapott, s immár az amerikai »angolszász« nép felsőbbrendűségét és terjeszkedéshez való jogát hirdette. Reginald Horsman szerint e magyarázat közvetlen előzményének a texasi függetlenségi háború és a mexikói-amerikai háború, illetve a texasiak és a mexikóiak konfrontálódása tekinthető.⁵⁵

A faji különbségek hangsúlyozásának számos, fentebb is idézett megnyilvánulásával találkozunk a *Telegraph* oldalain. Érdekes azonban, hogy az újság nem egyszer különbséget tett mexikói és mexikói között is: „Jelentős különbség van a Mexikó középső és déli részein, illetve az északi tartományokban élő népesség között – az utóbbiak sokkal merészebbek, szívósabbak és szorgalmasabbak, mint a déli szélességi körök puhány és eltompult népsége. Fizikai és erkölcsi energiájukat tekintve megközelítik az angolszász fajt; s csak az oktatás hiányzik ahhoz, hogy a szabad intézményekre alkalmassá váljanak. Ilyen barátok közt a Federalisták meg fogják tudni védeni magukat a kormánnyal szemben. A déli területeket lehet, hogy nem sikerül megszerezniük, de Coahuila, Durango, Kalifornia és új [sic] Mexikó nagy kiterjedésű tartományaiban elég helyet tudnak találni [...] egy nagyszerű Köztársaság létrehozására, melyhez Texast is hozzákapcsolva a demokrácia láncolata jönne létre a

⁵¹ De León, Arnoldo: *They Called Them Greasers: Anglo Attitudes Toward Mexicans in Texas, 1821–1900*. Austin, 1983.

⁵² Crisp: „Anglo-Texan Attitudes”, 113–126.

⁵³ *Telegraph and Texas Register*, Aug. 23, 1836.

⁵⁴ Crisp: „Anglo-Texan Attitudes”, 211–213.

⁵⁵ Horsman: *Race and Manifest Destiny*, 208. Az angolszász fogalom faji jellegének kialakulásával és amerikai terjeszkedésre gyakorolt hatásával kapcsolatban lásd Horsman művének bevezetését és 11. fejezetét.

Fundy-öböltől a Kaliforniai-öbölig, melynek partjait a két nagyszerű óceán, az Atlanti és a Csendes mosná.”⁵⁶

A vezércikkek ugyanazt az ideológiai és faji érvelést ismételték, de az idő előrehaladtával egyre nagyobb hangsúlyt kapott a Mexikó belső konfliktusaiból történő kimaradás: „Több északi mexikói államban nagyarányú előkészületek folynak az ottani centralista hatalommal való szembeszegülésre. – Azon államok népessége körülbelül két és fél millió, és kétségtelenül a mexikói nemzet legjobb részét alkotja. Az északi államok lakosaiban több a kasztíliai vér, és kevésbé keveredtek az indiánokkal, mint a délebbre fekvő államokban élők. [...] Nincs ellenünk, hogy elismerjük függetlenségüket, amint megfelelő kormányt hoznak létre, s megmutatják a világnak, hogy azt képesek is fenntartani; de nem keveredhetünk bele a problémáikba.”⁵⁷ De idézhetünk egy másik példát is: „... meggondolatlan kalandorok [...] bele akarják kormányunkat keverni a Federalisták és a Centralisták közötti politikai pörlekedésbe. Ha bölcssek vagyunk, távol kell tartani magunkat mindkét féltől. Mindkettő mexikói; és tapasztalatból tudjuk, hogy mexikói és angol-amerikai politika sosem kapcsolódhat össze: a két nép különálló és különböző, s így is kell, hogy maradjon. Köthetnek egymással barátsági és kereskedelmi szerződést, de sohasem vegyíthetők össze egy kormányzat alatt úgy, hogy az kölcsönös előnyükre váljon, abból az egyszerű okból kifolyólag, hogy ők *nem egyenlők*.”⁵⁸

1842. február végén Rafael Vásquez tábornok vezetésével a mexikói csapatok ellenállás nélkül vonultak be Texasba, s március ötödikén elfoglalták San Antoniót. A *Telegraph* egyfelől tükrözte a mexikói invázió által okozott feszültségeket, másfelől azonban kifejezte a texasiak elhatározását is, hogy feleljenek a kihívásra. A közvélemény bosszút kívánt, nyomást gyakorolt Sam Houston elnökre, s ellentámadás megindítását követelte. A mexikóikkal szemben már hódító ambíciók is megfogalmazódtak. A fiatal Texasi Köztársaság a nacionalizmus kialakulásának korai szakaszában a szolidaritás és patriotizmus talajáról offenzív hadműveleteket és az expanzió megvalósítását tűzte ki célul. A *Telegraph* szerkesztői azonban tudatában voltak Texas gazdasági és anyagi nehézségeinek, a képzett és jól felszerelt hadsereg hiányának, ezért a mexikói invázió tervével szemben foglaltak állást. „Mi nem tartozunk azok közé, akik szerint Mexikó meghódítása küszöbön áll. Évek fognak eltelni, mielőtt Texas erőforrásai, akár testvérállamainkéval is kiegészítve, lehetővé teszik ezt a nagy feladatot.”⁵⁹

A texasi nacionalizmus az államépítés időszakában alakult ki, s formálódásában nagy szerepet játszott a gazdasági és politikai túlélésért – a függetlenség megőrzéséért – folytatott küzdelem. A texasiak fokozatosan kezdték magukat önálló identitással bíró közösségként definiálni. Közben azonban teljesen sosem feledkeztek meg szülőhazájukról. Helyzetük különleges volt. Más fiatal nemzetektől eltérően számukra létezett alternatívája a függetlenségnek: csatlakozás az Egyesült Államokhoz. A *Telegraph and Texas Register* újra és újra szót emelt az annexió érdekében. 1837 decemberében Texas korai történetét „az annexió gondolatának fontos előzményeként” határozta meg. Érvelése az amerikaiakkal való azonosságtudatot sugallt: „Texas elsődlegesen és leginkább azért törekszik a csatlakozásra, mert a nemzetben ugyanaz a vér folyik, mint az Egyesült Államok népében. A mi országunk története az ő történetük.”⁶⁰ Az újság gyakran idézte azokat az amerikai lapokat is, melyek

⁵⁶ *Telegraph and Texas Register*, July 19, 1839.

⁵⁷ *Telegraph and Texas Register*, Aug. 28, 1839.

⁵⁸ *Telegraph and Texas Register*, June 24, 1840.

⁵⁹ *Telegraph and Texas Register*, Mar. 16, 1842.

⁶⁰ *Telegraph and Texas Register*, Dec. 6, 1837.

a kérdéssel foglalkoztak. Évek teltek el, Sam Houston visszavonta Texas államként történő felvételének kérelmét az Unióba,⁶¹ de a szerkesztő még mindig bízott egy esetleges kedvező döntésben. Sőt, 1840 nyarán a kérdést úgy állította be, mintha az immár az Egyesült Államok számára vált volna szükségessé.⁶² A közhangulat azonban hamarosan elmozdulni látszott. Nőtt a bevándorlók száma, javultak a gazdasági kilátások, egyre kevésbé szorult behozatalra Texas, s így a nemzeti büszkeség is növekedett. 1837-ben a *Telegraph* csak az amerikai függetlenség kinyilvánításának évfordulójáról és a július 4-i megemlékezésekről tudósított.⁶³ 1841-ben a szerkesztők átvették a *Morning Star* cikkét, mely a július 4-i ünnepségeken az „amerikai” érzés megnyilvánulásairól számolt be: „Úgy tűnt, mindenki megfélemedezett arról, hogy ez egy másik ország nemzeti ünnepe, az alkalommal kapcsolatos bármiféle nemzeti hovatartozás teljesen eltűnt, polgáraink elfelejtették, hogy ők texasiak, s hazafihoz nem méltó lelkesedéstől áthatva amerikaiként ünnepelték az anyaköztársaság nemzeti ünnepét.”⁶⁴ 1842-ben Texas függetlenségének március 2-i évfordulója szerepelt a hírekben, s az újság meg sem említette július negyedikét.⁶⁵ Francis Moore, Jr. két hónappal korábban „*Annexio*” címmel készült elemzése a nemzeti érzés és nemzeti érdekek közötti sajátos kapcsolatról is árulkodott: „A [texasi] nemzeti érzés egyre inkább sajátossá válik. Polgáraink hozzászórtak ahhoz, hogy a texasi kifejezés az amerikai kifejezés szinonimája. Azonban ha hamarosan nem történik változás, a nemzeti felemelkedés iránti vágy és az önérdek folytán szükség lesz a texasiak és az amerikaiak megkülönböztetésére. [...] [Hacsak] a két nemzet nem vegyül egy kormány alatt, a texasiak és az amerikaiak kifejezés két külön nemzetet fog jelölni, melyek ugyanúgy különböznek, mint a britek és az amerikaiak.”⁶⁶

Egy évvel később, a mexikói invázió elszenvédeése után azonban ismét változott a közhangulat. A *Telegraph* nem számolt be széleskörű ünnepségekről Texas függetlenségének napján. Egy csoportnyi német ajkú texasi azonban vidám ünnepséget tartott március 2-án, s az újsághoz küldött beszámolójukban a „Német Lovagrend” tagjai kritikával illették az angol-amerikaiakat, amiért megfélemedtek a napról.⁶⁷

1843 őszén aztán ismét felvetődött az annexió kérdése. A *Telegraph* tudósított azokról a titkos tárgyalásokról, melyeken Nagy-Britannia közvetített Texas és Mexikó között. A szerkesztő ugyanakkor segítséget várt az Egyesült Államoktól is.⁶⁸ Az év végén megjelent vezércikk azonban már ismét arról árulkodott, hogy a texasiak lélekben kezdtek felkészülni arra, hogy önállóan kell tovább folytatniuk és saját utat kell választaniuk.⁶⁹

1844 februárjában végül sor került a nem hivatalos fegyverszünet megkötésére Mexikóval. Eközben Sam Houston diplomatái és az amerikai kormány felújították az annexió tárgyalásokat, bár a texasiak a Nagy-Britanniával köthető kereskedelmi szerződés és egy esetleges politikai megegyezés lehetőségét is vizsgálták.⁷⁰ A *Telegraph* beszámolt a különböző

⁶¹ A texasi kongresszus 1839. január 23-án ratifikálta a döntést. Richardson, Rupert Norval: *Texas, The Lone Star State*. 3rd ed., Englewood Cliffs, N. J., 1970. 136.

⁶² *Telegraph and Texas Register*, June 10, 1840.

⁶³ *Telegraph and Texas Register*, Aug. 5, 1837.

⁶⁴ *Telegraph and Texas Register*, July 7, 1841.

⁶⁵ *Telegraph and Texas Register*, Mar. 2, 1842.

⁶⁶ *Telegraph and Texas Register*, Jan. 19, 1842.

⁶⁷ Frederick Ernst, in: *Telegraph and Texas Register*, Mar. 29, 1843.

⁶⁸ *Telegraph and Texas Register*, Oct. 11, 1843.

⁶⁹ *Telegraph and Texas Register*, Dec. 27, 1843.

⁷⁰ Sam Houston Texas annexiójával kapcsolatos tervéről lásd Marquis, James: *The Raven, A Biography of Sam Houston*. New York City, 1929. 15. fejezet.

alternatívákról, más újságokban megjelent nézeteket, a texasi közvélemény alakulását is kommentálva. A lap hangneme már korántsem volt tárgyilagos. Kiadójának véleményét tükrözte, aki sok más texasihoz hasonlóan az annexiót támogatta. 1844 februárjában tudósított a „csodás hírről”: „Igen megbízható forrásból kaptuk a hírt, hogy az USA Szenátusa szinte egyhangú döntéssel ratifikálta a Texas Egyesült Államokba történő felvételéről szóló szerződést. [...] Ez a hír talán túl szép ahhoz, hogy igaz legyen. [...] Hamarosan egy másik termést is learatunk Texasban, Washington zászlaját dicsőségesen kibonthatják nyugati határunkon, s az amerikai csapatok kifényesített fegyverei tükröződni fognak a Nueces csillogó vizében. [...] Nyugatra! A birodalom Csillaga útnak indul!”⁷¹

Az amerikai Szenátus 1844 júniusában azonban elutasította az annexió szerződést. Többen – főleg az északi Republikánusok – nem kívánták a déli, rabszolgatartó államok számának növekedését, mások nem akartak ilyen fontos döntést hozni az amerikai elnökválasztás előestéjén. Voltak olyan vélemények is, melyek szerint Texas felvétele háborúhoz vezethetett Mexikóval. 1844 őszén azonban váratlanul kedvező fordulat történt az Egyesült Államokban. James K. Polk, a terjeszkedő politika feltétlen híve nyerte meg a választásokat. Texas annexiójának támogatói ezért új formában terjesztették a Kongresszus elé a felvételi kérelmet. A két ház közös határozata (*Joint Resolution*) ugyanis csak egyszerű többséget, s nem 2/3-os támogatást igényelt. Ebben a formájában a javaslatot 120:98-as szavazati aránnyal fogadták el a Képviselőházban.⁷² 1845. február 12-én a *Telegraph* is beszámolt az „örömteli hírről”.⁷³

Három héttel később a lap már arról adhatott hírt, hogy a törvényjavaslatot a Szenátusban is elfogadták 27:25 arányban. Az újság név szerint felsorolta az igennel és nemmel szavazó szenátorokat, s beszámolt az olvasóknak a törvényhozói eljárás olyan egyéb részleteiről is, melyek az annexiót elősegítették. A szerkesztő arról is elmélkedett, hogyan fogadják majd a texasiak a döntést. Rámutatott annak jelentőségére, hogy ismét amerikaivá válhatnak, s az isteni elrendelés szerepét hangsúlyozta, mely óvta őket, s „lépteiket a nemzeti nagyság felé irányította”: „A döntések kétségtelenül szívélyes fogadtatásra találnak Texas polgárainak körében. Texast Államként fogadják be az Unióba, s lakói számára biztosítják az amerikai állampolgároknak járó kiváltságokat. Az az igazság, hogy ennél többet nem is kérhetnének [...] Texas, mint az elveszett József, visszatér az atyai kebelre. Legyen az Unió örök. Alázattal reméljük, hogy a legbölcsebb lény, aki eddig országunk Magányos Csillagát irányította a háború sötét felhőin át, kegyesen úgy döntött, hogy e csillag ezentúl legyen az örök béke fényes és dicsőséges jelképe.”⁷⁴

A *‘Joint Resolution of the Senate and the House of United States Congress for Annexing Texas to the US’* a *Telegraph and Texas Register* április 16-i számának címlapján jelent meg. A vezércikk a döntés általános támogatottságáról és a közakarat megnyilvánulását kifejező texasi ünnepsorozatáról számolt be: „A Köztársaság minden részéből a taps folyamatos zúgását hallani, ahogy az emberek megyéről megyére összegyűlnek, hogy hitet tegyenek az amerikai kormány által felajánlott annexió feltételei mellett. Mindenfelé visszhangzik a tapsvihar. A közvélemény forgószele minden ellenállást elsöpört.” A dokumentumokkal kapcsolatban megállapította: „aprólékos tanulmányozás után minden intelligens és elfogulatlan olvasó belátja majd, hogy Texas polgárai számára minden olyan jogot, ki-

⁷¹ *Telegraph and Texas Register*, Feb. 14, 1844.

⁷² Richardson: *Texas, The Lone Star State*, 146, Perrigo, *The American Southwest*, 133

⁷³ *Telegraph and Texas Register*, Feb. 12, 1845.

⁷⁴ *Telegraph and Texas Register*, Mar. 26, 1845.

váltságot és mentességet megadnak, melyet az Egyesült Államok polgárai élveznek.”⁷⁵ A következő számokban folyamatosan tudósítottak a texasi megyékben tartott annexiós gyűlésekről. A beszámolók hangnemét a megkönnyebbülés és a Texas jövőjével kapcsolatban megnyilvánuló optimizmus jellemezte: „Texas Egyesült Államokkal történő újraegyesítéséről az a vélemény, hogy elősegíti majd a biztonságot és a fejlődést, s hozzájárul az emberek boldogságához, valamint mindkét ország kölcsönös jólétének növekedéséhez.”⁷⁶

Az egyik, augusztus közepén megjelent hír felfedte annak okát, miért is volt olyan fontos, hogy Texas gazdasági és politikai helyzete minél hamarabb stabilizálódjon – elengedhetetlen feltétel volt ez ahhoz, hogy új telepéseket csábíthassanak Texasba, növeljék a földek értékét, és biztosítsák a lakosok anyagi gyarapodását. „Az Annexió hatása, habár az még nem valósult meg teljes mértékben, már érezhető. A M’kim [nevű hajó] több mint ötven vagy hatvan utast hozott legutóbbi útján New Orleansból Galvestonba, akik közül többen látogatóként jöttek, hogy megnézzék és tanulmányozzák a vidéket. Ha már az év ezen időszakában jönnek, mire számíthatunk ősszel?”⁷⁷ Egy másik hír arra utalt, hogy nem csupán amerikaiak, hanem európaiak, sőt mexikóiak bevándorlását is bátorítani kívánták: „Örömmel hallottuk, hogy számtalan új település jött létre a nyugati és az északi határvidéken, s hogy ezek gyorsan fejlődnek. [...] Arra számítunk, hogy a Rio Grande vidékéről sok mexikói család fog hamarosan Bexar megyébe költözni, és Castroville közelében és a Medina mentén telepednek le.”⁷⁸

Közben összeült a Küldöttgyűlés, elfogadta Texas Állam Alkotmányát és az annexióról szóló határozatot. A *Telegraph* 1845. szeptember 10-én jelentette meg az alkotmány szövegét. Október végén már a dokumentum sikeres elfogadásáról számolhatott be a lap, s a kommentár a nemzeti büszkeséget is tükrözte: „Semmi kétség, az Alkotmányt az emberek óriási többséggel fogadták el az egész Köztársaságban. Hajlunk arra, hogy azt gondoljuk, az Amerikai Konföderáció egyetlen új Államának Alkotmányát sem fogadták még el ilyen egyhangúlag, mint Texas új Alkotmányát.”⁷⁹

Ezalatt megtörtént a texasi állami alkotmány és az annexió szentesítése az amerikai törvényhozásban. „Az Alabama nevű Gőzhajó megérkezett Galvestonba [1846. január 4-én], s azt az örömteli hírt hozta, hogy a TEXAS UNIÓBA TÖRTÉNŐ FELVÉTELÉRŐL SZÓLÓ törvényjavaslatot múlt hónap 22-én ELFOGADTA AZ AMERIKAI SZENÁTUS, 31:13 ARÁNYÚ SZAVAZATTAL.”⁸⁰ A törvényt (*Texas Admission Act*) James K. Polk elnök 1845. december 29-én szentesítette aláírásával. Texas huszonnyolcadik tagállamként csatlakozott az Amerikai Egyesült Államokhoz.

A mexikói kormány sosem ismerte el Texas függetlenségét, ezért az annexiót az Amerikai Egyesült Államok részéről kinyilvánított hadüzenetként értelmezte. Ráadásul Texas határával kapcsolatban is viták voltak. Amikor pedig a Zachary Taylor vezette amerikai csapatok a mexikói kormány felszólítására sem vonultak vissza a vitatott határzónából, egy kisebb mexikói csapat rajtuk ütött. Ezzel 1846 tavaszán elkezdődött a mexikói–amerikai háború, melynek végén Mexikónak le kellett mondania nem csupán Texasról, hanem Texas és a Csendes-óceán között fekvő összes területéről. Ez magában foglalta Kaliforniát, Új Mexikót, s a mai Nevada, Utah, Arizona és Colorado nagy részét. Cserébe az USA tizenöt millió

⁷⁵ *Telegraph and Texas Register*, Apr. 16, 1845.

⁷⁶ *Telegraph and Texas Register*, Apr. 23, Apr. 30, 1845.

⁷⁷ *Telegraph and Texas Register*, Aug. 13, 1845.

⁷⁸ *Telegraph and Texas Register*, Aug. 6, 1845.

⁷⁹ *Telegraph and Texas Register*, Oct. 29, 1845.

⁸⁰ *Telegraph and Texas Register*, Jan. 7, 1846.

dollárt fizetett Mexikónak, és átvállalta az amerikai állampolgárok Mexikóval szemben támasztott követeléseit, mintegy három millió dollár értékben.⁸¹ Az 1848-ban Guadalupe Hidalgóban aláírt béke nyomán az Amerikai Egyesült Államok délen és nyugaton elérte mai határát.⁸² Hatalmas elmozdulás történt ezzel az észak-amerikai erőviszonyokban. Az elmozdulás egyik kiindulópontja pedig Texas, illetve a Texasban élő angol-amerikaiak hovatartozásának változása volt.

ANDREA KÖKÉNY

The Texas War of Independence in the Local Press

The purpose of this study is to examine the formation of Anglo-American identity in the Texas Republic with the help of a special primary source, the press. The focus of research has been on the *Telegraph and Texas Register*, which was the second permanent newspaper in Texas. The first issue was published on October 10, 1835, just nine days after the first shot of the Texas Revolution, which led to the declaration of independence from Mexico and the establishment of a separate state. The editors of the *Telegraph and Texas Register* brought no practical printing experience to the enterprise. The newspaper survived thanks to the persistence of its publishers. They were witnesses to the changes throughout the years of the Texas Republic and after. The paper was a faithful mirror of the events, the thoughts, and the attitudes of people. At the same time, it was also an influential mold of public opinion. The *Telegraph* has become an essential source to the understanding of the early history of American Texas and the construction of the identity of the people who lived in it. It reflects the most important elements of self-definition. It provides information about the American settlers' motives, expectations, and hopes during the transitional period.

⁸¹ „Treaty of Guadalupe Hidalgo”. In: Toynbee, Arnold (ed.): *Major Peace Treaties of Modern History, 1648–1967*, vol. II, New York, 1967. 733–751.; „Békeszerződés az Amerikai Egyesült Államok és a Mexikói Köztársaság között”, ford. és sajtó alá rendezte Kökény Andrea, DOCUMENTA HISTORICA 52, Szeged, 2001.; a békeszerződésről lásd Perrigo: *The American Southwest*, 134.; Calvert – De León: *The History of Texas*, 103.; Connor: *Texas, A History*, 155.; Chávez, Alicia Hernández: *México. Breve historia contemporánea*. México, 2000. 214.; Vázquez, Josefina – Meyer, Lorenzo: *México frente a Estados Unidos (Un ensayo histórico, 1776–1993)* México, 1995. 61.; Salvat, Juan – Rosas, José Luis: *Historia de México*. 1986. Tomo 11.

⁸² A Guadalupe Hidalgo-i békében megszerzett terület (Texasszal együtt) 2,38 millió négyzetkilométer volt.